

Przewidziany w art. 14 umowy stron zapis o rozstrzyganiu sporów był w istocie umownym wyłączeniem jurysdykcji krajowej na rzecz działającego za granicą sądu polubownego (art. 1105 § 2 kpc), czego konsekwencją musiało być odrzucenie pozwu (art. 1099 kpc).

**Postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 28 maja 1997 r.
III CKN 120/97**

Sąd Najwyższy Izba Cywilna w składzie następującym:

SSN C. Żuławska (przewodniczący)

SSN B. Czech

SSA L. Walentynowicz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 maja 1997 r. sprawy z powództwa S. Z. przeciwko „I.” S.A. w T. - Oddział w Polsce z/s w W. o zapłatę na skutek kasacji powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 20 lutego 1997 r., postanawia:

1. oddalić kasację;
2. zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 700 zł (siedemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 5 listopada 1996 r. Sąd Wojewódzki odrzucił pozew S. Z., skierowany przeciwko „I.” S.A. w T. - Oddział w Polsce z siedzibą w W., w którym powód domagał się ostatecznie zasądzenia od pozwanego kwoty 140 712 zł z należnościami ubocznymi.

Sąd ten ustalił, że strony wiązała umowa o przedstawicielstwie w sprzedaży towarów z dnia 3 czerwca 1992 r. (umowa dealerska), a dochodzone roszczenie powstało na tle

wykonania tej umowy, ponieważ powód domagał się zwrotu zaliczki wpłaconej na poczet ceny samochodów zamówionych w czasie obowiązywania kontraktu. Umowa zawierała zapis na sąd polubowny (art. 14) poddający spory stron, związane z wykonaniem umowy, arbitrażowi według zasad proceduralnych obowiązujących w kantonie Lozanna, zgodnie z procedurą prawną stosowaną przez Szwajcarski Konkordat Międzykantonalny. W konsekwencji Sąd Wojewódzki uwzględnił zarzut pozwanego ze skutkiem wynikającym z przepisu art. 199 § 1 pkt 4 kpc.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 20 lutego 1997 r. oddalił zażalenie powoda.

Sąd odwoławczy podzielił stanowisko Sądu I instancji w kwestii niedopuszczalności drogi sądowej, z racji ważnego zapisu na sąd polubowny. Nie uwzględnił także innych zarzutów powoda, który powoływał się na niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, sprzeczność ustaleń sądowych z treścią zebranego materiału oraz na nieważność postępowania z racji swojej nieobecności na jednej z rozpraw, gdy reprezentował go adwokat.

W kasacji powód wniósł o uchylenie postanowień obu Sądów i przekazanie sprawy Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania.

Skarżący powołał się na podstawę kasacyjną z art. 393¹ pkt 1 kpc, przy czym naruszenie prawa materialnego przez orzekające Sądy miało nastąpić poprzez błędną wykładnię art. 65 § 1 kc.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziany w art. 393¹¹ kpc zakres rozpoznania kasacyjnego oznacza, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w jej granicach i bierze pod rozwagę jedynie nieważność postępowania. Nie może zatem wyjść poza zgłoszone przez skarżącego podstawy i wnioski kasacyjne.

Powód oparł kasację tylko na podstawie z art. 393¹ pkt 1 kpc, a zatem nie mogą być rozważane przy jej rozpoznawaniu ewentualne uchybienia natury procesowej. Rozpoznawana sprawa nie została wszakże załatwiona merytorycznie i zakończyła się odrzuceniem pozwu ze względu na uzasadniony zarzut zapisu na sąd polubowny, zgłoszony przez pozwanego przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy (art. 199 § 1 pkt 4 kpc w związku z art. 202 kpc). O zakończeniu sprawy zadecydowały więc wyłącznie przepisy o charakterze procesowym, także

gdy doszło do oceny umowy stron pod kątem skuteczności zamieszczonego w niej zapisu na sąd polubowny.

Sposób zakończenia sprawy zdecydował o tym, że Sąd Wojewódzki nie oceniał zgłoszonego w pozwie roszczenia w aspekcie prawa materialnego, bo przyjmując niedopuszczalność drogi sądowej nie był do tego władny. Z tych samych względów nie uczynił tego Sąd Apelacyjny, któremu ponadto nie przedstawiono w apelacji zarzutu błędnej wykładni art. 65 § 1 kc ani naruszenia prawa materialnego w inny sposób. Nie mogą być uznane za skuteczne zarzuty kasacyjne odnoszące się do postępowania pierwszoinstancyjnego, które nie zostały zgłoszone wcześniej w apelacji. Odmienny pogląd prowadziłby bowiem do eliminowania instancji odwoławczej, która w pierwszym rzędzie ma korygować błędy sądu pierwszej instancji.

Z powyższych względów kasacja nie może być uwzględniona (art. 393¹² kpc).

Przewidziany w art. 14 umowy stron zapis o rozstrzygnięciu sporów był w istocie umownym wyłączeniem jurysdykcji krajowej na rzecz działającego za granicą sądu polubownego (art. 1105 § 2 kpc), czego konsekwencją musiało być odrzucenie pozwu (art. 1099 kpc). Takie też orzeczenie zapadło w rozpoznawanej sprawie.

Na rzecz strony wygrywającej spór zasądzone zostały należne koszty procesu za instancję kasacyjną (art. 98 i 108 § 1 kpc).

Rozpoznanie kasacji nastąpiło na posiedzeniu niejawnym, ponieważ została ona wniesiona od postanowienia Sądu Apelacyjnego kończącego postępowania (art. 393⁸ § 2 kpc).

Źródło: Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego